

**mreža
mladih
hrvatske**
croatian
youth
network

Međunarodna
godina mladih
2010/2011.
Naša godina,
naš glas!

PRIJEDLOG!!!

Područja, mjere i aktivnosti Županijskog programa za mlade Sisačko-moslavačke županije

Uvod

Prilikom pisanja Županijskog programa za mlade Sisačko-moslavačke županije 2011. – 2015. iznad svega se nastojao postići visoki stupanj usklađenosti sa sadržajem i zacrtanim smjerom sljedećih relevantnih dokumenata:

a) **Nacionalnog programa za mlade 2009. – 2013.**, važećeg strateškog dokumenta politike za mlade Republike Hrvatske, kojim se, u poglavlju naslovljenom **Preporuke jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave**: „...Pozivaju se županije, gradovi i općine, one koje to još nisu učinile, na razvijanje i donošenje svojih lokalnih, odnosno regionalnih programa za mlade u suradnji s udrugama mladih i za mlade sukladno specifičnim interesima i potrebama mladih na određenom području. Pritom se mogu koristiti smjernicama ovog dokumenta, ali i primjerima dobre prakse drugih jedinica lokalne i područne samouprave koje imaju iskustvo u donošenju i provođenju lokalnih programa za mlade.“ (NPM 2009.- 2013: 85).

Smatramo kako ovaj Županijski program kao malo koji lokalni ili regionalni program za mlade dosad donesen na području Republike Hrvatske, poštuje gore navedenu preporuku. On teži nadopuniti napore nacionalne strategije za mlade, usmjeravajući ograničene resurse SMŽ-a na ključne izazove regionalne politike za mlade koje ostaju izvan domašaja nacionalne politike za mlade. Fokus je stavljen na najakutnije potrebe mladih u SMŽ-u, vodeći računa o provedivosti i održivosti mjera koje ovaj ŽPM donosi.

b) **Županijske razvojne strategije Sisačko-moslavačke županije 2011. – 2013.**, koja bi trebala biti ključni okvir za donošenje svih razvojnih strategija (pa tako i strategije za mlade) na području SMŽ-a. Tekst ŽPM SMŽ 2011. – 2015. na više se mjesta eksplicitno referira na mjere Županijske razvojne strategije, pri čemu ističemo dvije bitne točke. **Prvo**, time se dodatno nastojala zajamčiti održivost ovog ŽPM-a jer je ŽRS dokument koji sadrži plan raspodjele financijskih sredstava u narednom razdoblju, naglašavajući kako je najbolji jamac stabilne financijske podrške ovom ŽPM-u činjenica da se kroz njega dosljedno realiziraju ciljevi ŽRS-a (uz pretpostavku kvalitetne i dosljedne provedbe ŽRS-a, dakako). Ovim se željela izbjeći još jedna česta boljka dosad izrađivanih lokalnih i županijskih programa za mlade: neusklađenost sa sadržajem i ciljevima općih razvojnih strategija, što je u konačnici rezultiralo neadekvatnom financijskom alokacijom i na koncu, lošom provedbom. **Drugo**, s obzirom da trajanje ŽPM-a za gotovo dvije godine nadilazi provedbe ŽRS-a, bitno je istaknuti kako su mjere ŽPM-a, čija je provedba predviđena za 2014. i 2015., također usklađene s generalnim smjerom ŽRS-a 2011. – 2013. Ovdje se snažno preporučuje da prilikom izrade novog ŽRS-a 2013., županijske vlasti, neovisno o političkom odnosu snaga, uvažavaju prethodno započete procese donošenja i provedbe ovog ŽPM-a te stvore potrebne materijalne i političke uvjete za njegovu kvalitetnu provedbu tijekom kompletnog perioda njegova trajanja.

c) Prethodnog, ne i službeno usvojenog **Županijskog programa za mlade 2005. – 2015.**, koji je bio obilježen nekvalitetnom provedbom, ali, nažalost, i nekim strukturnim boljčkama karakterističnim za praksu donošenja županijskih programa za mlade (točke a i b). Kroz ovaj ŽPM, nastojalo se prepoznati dobre ideje i procese započete prethodnim Županijskim programom za mlade te ih učiniti njegovim integralnim dijelom, nastojeći ovog puta zajamčiti njihovu bolju realizaciju.

Važna smjernica prilikom izrade ovog dokumenta bilo je i istraživanje potreba mladih koje je na poziv Regionalne razvojne agencije Sisačko – moslavačke županije SIMORA d.o.o. u periodu od svibnja do sredine kolovoza 2010. na području SMŽ-a provela Mreža mladih Hrvatske, krovna organizacija mladih u Republici Hrvatskoj. Istraživanje nosi naziv: „**Istraživanje problema, potreba i društvenog položaja mladih: Mladi i poduzetnička kultura**“ i ono je uključivalo opsežno ispitivanje potreba 268 mladih iz cijele Županije putem pismenog upitnika te oko 30 mladih putem fokus grupa provedenih u Glini, Petrinji, Sisku i Kutini. Rezultati spomenutog istraživanja upotrijebljeni su u ŽPM-u kroz definiranje pojedinih područja te razvoj argumentacije za definiranje brojnih mjera. Ipak, valja naglasiti da je spomenuto istraživanje gotovo nerazdvojiv dio ovog ŽPM-a.¹

Sam ŽPM podijeljen je na 5 tematskih područja te obuhvaća ??? mjera i ??? izvedbenih aktivnosti. Tematska područja ŽPM-a su:

1. Obrazovanje, zapošljavanje i poduzetništvo (??? Mjera, ??? izvedbenih aktivnosti)
2. Socijalna zaštita i kvaliteta života mladih (??? Mjera, ??? izvedbenih aktivnosti)
3. Aktivno sudjelovanje mladih i civilno društvo (??? Mjera, ??? izvedbenih aktivnosti)
4. Kultura i slobodno vrijeme mladih (??? Mjera, ??? izvedbenih aktivnosti)
5. Mladi Sisačko-moslavačke županije u regionalnoj, prekograničnoj i europskoj suradnji (??? Mjera, ??? izvedbenih aktivnosti)

Forma ovog dokumenta je nešto drugačija od uobičajenih strategija u polju politike za mlade. Pokušala se izbjeći uniformnost te osigurati fleksibilnost i prilagodljivost specifičnim potrebama SMŽ-a. Svi relevantni sadržaji nalaze se u dokumentu, a spomenuta područja (mobilnost, volonterstvo, neformalno obrazovanje) integrirani su kao horizontalni prioriteti kroz područja ŽPM-a. Tako se mobilnost mladih unutar SMŽ-a direktno adresira mjerama i aktivnostima unutar područja 2: Socijalna zaštita i kvaliteta života mladih, dok je mobilnost mladih izvan granica Županije jasno adresirana mjerama i aktivnostima područja 5: Mladi Sisačko-moslavačke županije u regionalnoj, prekograničnoj i europskoj suradnji. Slična je stvar s razvojem i poticanjem volonterstva: ono je integrirano kao horizontalni prioritet u svim mjerama i aktivnostima u kojima su nositelji organizacije civilnog društva. Osim toga, ŽRS SMŽ-a u narednom razdoblju velik naglasak stavlja na regionalnu, prekograničnu i europsku dimenziju suradnje te vjerujemo kako će ovaj ŽPM to vrlo dobro koristiti donoseći vrlo konkretne i kvalitetne mjere u tematskom području 5 koje ne samo da su usklađene s mjerama ŽRS-a, već i donose konkretne rezultate i dobrobit organizacijama mladih i mladima SMŽ-a općenito.

Zaključno, moramo naglasiti kako je ova strategija sveobuhvatno i kvalitetno konzultirana sa zainteresiranom javnošću kroz prezentacije u ????? te *on-line* konzultiranje koje je i nadilazilo odredbe **Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata**. Dobra volja kreatora dokumenta, njegova kvaliteta, kompatibilnost s relevantnim planovima i strategijama te potencijal za održivošću učinaka važne

¹ Istraživanje je moguće može preuzeti na stranicama Mreže mladih Hrvatske (www.mmh.hr) i SIMORE d.o.o. (www.simora.hr).

su komponente dobrog županijskog programa za mlade. Međutim, postoji još jedna iznimno bitna komponenta koja će uvelike uvjetovati uspjeh politike za mlade u SMŽ-u: aktivni mladi ljudi koji će ga prihvatiti kao dio svog svakodnevnog života, pratiti njegovu provedbu, zagovarati promjene i poboljšanja.

1. Obrazovanje, poduzetništvo i zapošljavanje

Uvod

Prije svega treba naglasiti kako ovakav odabir programskih područja koji spaja obrazovanje s poduzetništvom i zapošljavanjem proizlazi iz vrlo specifične situacije i potreba koje su se javile kako kroz istraživanje potreba mladih u SMŽ-u, tako i kroz njihovo zajedničko grupiranje u Županijskoj razvojnoj strategiji SMŽ-a 2011. – 2013. Ono što ovdje treba naglasiti jest kako funkcija obrazovanja nije samo priprema mladih za tržište rada, već ono ima i emancipacijske učinke od kojih profitira cijela zajednica (Buković i suradnici, 2010: 117). Razlog zbog kojeg je za ovaj Županijski program za mlade odabrana ovakva kombinacija programskih područja, leži u dvije osnovne činjenice:

a) Sisačko-moslavačku županiju karakterizira iznimno nepovoljna struktura radne snage koja ne odgovara strateškim ciljevima postavljenim Županijskom razvojnom strategijom. Jednostavno rečeno, udio radne snage s visokim obrazovanjem je u SMŽ-u zabrinjavajuće nizak: svega 11,83% u SMŽ-u ima visoku stručnu spremu, uz napomenu da u strukturi zaposlenosti dominira srednja stručna sprema (46,73%). S druge strane, nezaposlenost visokoobrazovanih osoba na području SMŽ-a gotovo je zanemariva: udio visokoobrazovanih osoba u ukupnoj nezaposlenosti je oko 4%, od čega 2,5% otpada na osobe s višom školom, 1,6% sa završenim fakultetom (Županijska razvojna strategija SMŽ-a 2011. – 2013.: 18). To znači kako u Sisačko-moslavačkoj županiji, čak i više nego u ostatku Hrvatske, stupanj stečene kvalifikacije snažno determinira položaj na tržištu rada. Još jednostavnije rečeno, SMŽ hitno treba visokoobrazovane (mlade) ljude spremne u njoj živjeti i raditi.

b) Županijska razvojna strategija SMŽ-a 2011. – 2013. naglasak stavlja na usklađivanje potreba tržišta rada i ponude obrazovnih sadržaja (strateški cilj koji regulira područje obrazovanja definiran je kao: „Razvoj ljudskih resursa i visokog društvenog standarda“). Većina financijske alokacije u području obrazovanja je snažno povezana s razvojem ljudskih resursa gdje je obrazovanje viđeno kao ključni instrument u jačanju konkurentnosti SMŽ-a prema svijetu (Županijska razvojna strategija SMŽ 2011. – 2013.: 93 – 106). Neuvažavanje takve činjenice moglo bi rezultirati izradom prijedloga Županijskog programa za mlade čija se provedba može suočiti s velikim izazovima uslijed neosiguranih financijskih sredstava.

Mjera 1 iz ovog područja direktno je povezana s ranije navedenom činjenicom da u SMŽ-u nedostaje mladih visokoobrazovanih ljudi spremnih graditi karijeru na prostoru županije. U tom smislu, postoji potreba za razvijanjem koherentne dugoročne strategije razvoja visokog obrazovanja koja neće samo osmisliti mehanizam poticanja studenata s područja SMŽ-a koji studiraju u drugim dijelovima Hrvatske (prvenstveno u Zagrebu) te inozemstvu na povratak u matičnu županiju, već i razvojno promisliti o visokoobrazovnim potrebama Sisačko moslavačke županije. Kroz ovu mjeru će se analizirati potrebe za visokoobrazovnim kadrovima te u kojoj se mjeri one mogu zadovoljiti kroz ponudu obrazovnih programa u SMŽ-u. Dodatni argument u korist ove mjere su i rezultati istraživanja iz 2010. prema kojem 74% mladih ispitanika/ca želi završiti (najmanje) tercijarnu razinu obrazovanja, pri čemu oko 30% ispitanika/ca smatra kako će imati problema s ostvarivanjem svojih obrazovnih ambicija (Buković i suradnici, 2010.: 48).

Sisačko – moslavačka županija nije u poziciji izgubiti niti jednu mladu osobu voljnu (i sposobnu) završiti fakultet, da ne govorimo o 30%!

Utemeljenje u drugoj mjeri s ovog područja može se naći u rezultatima istraživanja potreba mladih u SMŽ-u provedenog od strane MMH-a tijekom 2010. Naime, čak 50% mladih ispitanika/ca iskazalo je interes prema uslugama servisa za privremeno zapošljavanje učenika i studenata² (Buković i suradnici, 2010.: 63). Doda li se tome činjenica kako je osnivanje servisa za privremeno i povremeno zapošljavanje mladih bila isto tako (neprovedena) mjera ŽPM SMŽ 2005. – 2015., jasno je kako postoji stvarna nerealizirana potreba za pokretanjem takvog servisa koja neće imati samo socijalni karakter (mladi mogu olakšati svoju i obiteljsku situaciju povremenim i privremenim zapošljavanjem) već ima potencijal razvoja ljudskih potencijala u SMŽ, što je kao što je već navedeno jedan od strateških ciljeva ŽRS SMŽ 2011. – 2013.

Vrlo visok broj mladih ispitanika/ca koji misle kako će posao čekati preko godine dana (23%), visok broj onih koji su obrazovanje završili i ne mogu se zaposliti (oko 23%) te mali broj onih koji su obrazovanje završili i rade (Buković i suradnici, 2010: 39) s jedne strane ukazuju na istinitost gore navedene teze sažete u rečenici: „Više visokoobrazovanih, manje nezaposlenih!“, ali i na nerazmjer ishoda obrazovanja i potreba tržišta rada u SMŽ-u. U tom smislu razvoj sustava stručne prakse te prekvalifikacija, koji ne samo da može pridonijeti smanjivanju ovog strukturnog nerazmjera, već i pomoći poslodavcima s područja u razvoju kvalitetne kadrovske politike, nameće se kao imperativ. Valja isto tako istaknuti kako je ova mjera potpuno kompatibilna s mjerama 3.2.3. i 3.2.4. ŽRS SMŽ 2011. – 2013. (Županijska razvojna strategija SMŽ, 2011. – 2013., 96 – 98).

Mladi u Sisačko-moslavačkoj županiji, suprotno uobičajeno isticanim predrasudama, pokazuju relativno visoku razinu poduzetničkog potencijala. Preko 57% ispitanika/ca obuhvaćenih istraživanjem iz 2010. iskazuje, više ili manje, pozitivne stavove spram pokretanja vlastitog posla, pri čemu neki ističu kako će zasigurno nastaviti s vođenjem obiteljske tvrtke ili obrta (Buković i suradnici, 2010: 46). Međutim, kao ključne prepreke pokretanju vlastitog posla u SMŽ-u, mladi percipiraju nedostatnost financijskih sredstava te rizičnost pokretanja takvog poduhvata. S druge strane, tipovi podrške koji bi ih u najvećoj mjeri mogli motivirati na pokretanje vlastitog posla jesu: kvalitetna poslovna edukacija, nakon čega slijede jeftin i jednostavan postupak pokretanja posla, osiguranje plasmana njihovog proizvoda i usluge te manje fiskalno opterećenje (Buković i suradnici, 48 – 49: 2010.). Upravo navedeni nalazi istraživanja, uz činjenicu da Županijska razvojna strategija SMŽ-a 2011. – 2013. kao jedan od svojih ključnih strateških prioriteta ističe: „Razvoj poduzetništva i izgradnja poduzetničkog investicijskog okruženja (prioritet 2.2.) izrodili su mjeru 4, koja nastoji rafinirati već postojeće mehanizme podrške razvoju poduzetništva mladih na području SMŽ-a, stavljajući naglasak na strateški prepoznata područja.

Mjera 5 se također nadovezuje na gore iskazanu potrebu mladih u SMŽ-u. Mladi u SMŽ-u, na prvo mjesto poželjnih tipova podrške za pokretanje poslova ističu kvalitetnu poslovnu edukaciju, dok se na takav tip aktivnosti stavlja velik fokus u djelovanju Razvojne agencije Sisačko-moslavačke županije SIMORA d.o.o. te poduzetničkih zona (Županijska razvojna strategija SMŽ 2011. – 2013. : 41). Stoga, kao evidentno rješenje nameće se umrežavanje već postojećih kapaciteta subjekata koji provode poslovnu edukaciju i prekvalifikacije te organizacija civilnog društva koje se bave sustavnim informiranjem mladih na području SMŽ-a.

² Istaknimo kako drugo mjesto interesa na ljestvici usluga za mlade prema tom istraživanju zauzimaju klubovi za mlade (nešto malo manje od 40%), a na trećem mjestu osjetno zaostaju usluge otvorenih učilišta.

Mladi na području SMŽ-a su prema vlastitoj percepciji suočeni s nedostatnom ponudom brojnih edukativnih sadržaja koji se mogu realizirati kroz izvannastavne aktivnosti i programe neformalnog obrazovanja. Mladi u SMŽ-u bi prije svega voljeli vidjeti više aktivnosti debatnih klubova, radionica tehničkih vještina, računalnih i internet radionica. Kao posebno važne vještine potrebne za dobivanje dobrog posla, mladi u SMŽ-u na prva dva mjesta stavljaju vještine i poznavanje stranih jezika (Buković i suradnici, 2010. : 48). Očito je ž bitno sustavno razvijati te davati podršku postojećim programima neformalnog obrazovanja koji grade kapacitete u tim deficitarnim područjima, uz mogućnost priznavanja stečenih kompetencija (barem od strane tijela Sisačko-moslavačke županije). Upravo zato je mjesto u ovom županijskom programu našla i mjera 6.

Mjere i izvedbene aktivnosti

Mjera 1: Analizirati i isplanirati razvoj sustava visokog obrazovanja u Sisačko-moslavačkoj županiji³

Izvedbene aktivnosti:

1.1. Izrada analize visoko-obrazovnih potreba i razvojnih kapaciteta u SMŽ-u

Nositelj: Razvojna agencija Sisačko-moslavačke županije SIMORA d.o.o.

Suradnici: visokoobrazovne ustanove koje djeluju na području SMŽ-a, UO za prosvjetu, kulturu i šport, Hrvatska udruga poslodavaca, Hrvatska gospodarska komora, Hrvatska obrtnička komora, sindikati, organizacije civilnog društva, relevantna tijela regionalne i lokalne samouprave
Izvoditelj studije: neovisna konzultantska tvrtka/institut odabrana putem javnog natječaja

Rok izvedbe: 2011./2012.

Iznos potreban za provedbu: 150.000,00 kuna

1.2. Predstavljanje, promocije i javna rasprava o analizi;

Nositelj: SIMORA

Suradnici: visoko-obrazovne ustanove koje djeluju na području SMŽ-a, Hrvatska udruga poslodavaca, Hrvatska gospodarska komora, Hrvatska obrtnička komora, sindikati, organizacije civilnog društva, relevantna tijela regionalne i lokalne samouprave, javnost

Rok provedbe: prva polovica 2013.

Iznos potreban za provedbu: 20.000,00 kuna

1.3. Izrada strategije razvoja visokog obrazovanja u SMŽ-a

Nositelj: SIMORA

Suradnici: visoko-obrazovne ustanove koje djeluju na području SMŽ-a, Hrvatska udruga poslodavaca, Hrvatska gospodarska komora, Hrvatska obrtnička komora, sindikati, organizacije civilnog društva, relevantna tijela regionalne i lokalne samouprave, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Agencija za visoko obrazovanje

Rok provedbe: druga polovica 2013. i prva polovica 2014.

³ U skladu s mjerom 3.1.2. ŽRS SMŽ 2011. – 2013. U tom smislu ova mjera se odnosi i na aktivnosti analize studijskih programa Sveučilišta u Zagrebu te razvoj sustava stipendiranja studenata/ica koji/e odlaze tamo studirati.

Iznos potreban za provedbu: 40.000,00 kuna

1.4. Vanjska evaluacija strategije razvoja visokog obrazovanja u SMŽ-a
Nositelj: SIMORA

Izvoditelj: konzultantska kuća/institut odabran putem javnog natječaja;
Rok provedbe: lipanj-listopad 2014.

Iznos potreban za provedbu: 50.000,00 kuna

1.5. Predstavljanje, promocija i javna rasprava o strategiji razvoja visokog obrazovanja u SMŽ-u
Nositelj: SIMORA

Suradnici: visokoobrazovne ustanove koje djeluju na području SMŽ-a, Hrvatska udruga poslodavaca, Hrvatska gospodarska komora, Hrvatska obrtnička komora, sindikati, organizacije civilnog društva, relevantna tijela regionalne i lokalne samouprave
Rok provedbe: druga polovica 2014.

Iznos potreban za provedbu: 20.000,00 kuna

1.6. Izrada jednogodišnjeg Akcijskog plana provedbe Strategije razvoja visokog obrazovanja u SMŽ-u
Nositelj: SIMORA

Suradnici: visokoobrazovne ustanove koje djeluju na području SMŽ-a, Hrvatska udruga poslodavaca, Hrvatska gospodarska komora, Hrvatska obrtnička komora, sindikati, organizacije civilnog društva, relevantna tijela regionalne i lokalne samouprave
Rok provedbe: prva tri mjeseca 2015.

Iznos potreban za provedbu: 10.000,00 kuna

1.7. Predstavljanje, promocija i javna rasprava o Akcijskom planu provedbe
Nositelj: SIMORA

Suradnici: visokoobrazovne ustanove koje djeluju na području SMŽ-a, Hrvatska udruga poslodavaca, Hrvatska gospodarska komora, Hrvatska obrtnička komora, sindikati, organizacije civilnog društva, relevantna tijela regionalne i lokalne samouprave, javnost
Rok provedbe: ožujak-lipanj 2015.

Iznos potreban za provedbu: 10.000,00 kuna

Mjera 2: Uspostavljanje servisa za privremeno zapošljavanje učenika i studenata u Sisku, Petrinji i Kutini

Izvedbene aktivnosti:

2.1. Prikupljanje potrebne dokumentacije za osnivanje servisa

Nositelji: SIMORA, UO za prosvjetu, kulturu i šport, odgovorni upravni odjeli gradova;
Rok provedbe: prva polovica 2012.

Iznos potreban za provedbu aktivnosti: 5.000,00 kuna

2.2. Osiguravanje prostora za rad servisa za privremeno zapošljavanje

Nositelji: SIMORA, UO za prosvjetu, kulturu i šport, odgovorni upravno odjeli gradova (uključujući i urede za upravljanje gradskom imovinom)

Rok provedbe: prva polovica 2012.

Nisu potrebna novčana sredstva

2.2. Izrada plana rada, selekcija zaposlenika i rad servisa

Nositelji: SIMORA, UO za prosvjetu, kulturu i šport, odgovorni upravni odjeli gradova

Rok provedbe: druga polovica 2012.

Iznos potreban za provedbu aktivnosti: 1 zaposlenik/ca po gradu na puno radno vrijeme, neto plaća 3.500,00 kuna

2.3. Nadzor i evaluacija rada servisa za privremeno zapošljavanje

Nositelji: SIMORA, UO za prosvjetu, kulturu i šport, odgovorni upravni odjeli gradova

Rok provedbe: 2013. – 2015.

Iznos potreban za provedbu aktivnosti: tekući troškovi tijela lokalne i područne samouprave

Mjera 3: Razvijati sustav stručne prakse za učenike/studente u SMŽ-u

Izvedbene aktivnosti:

3.1. U sklopu Županijskog partnerstva osmisliti sustave stručne prakse za učenike/studente s područja SMŽ (uključiti i vanjske stručnjake)

Nositelji: Županijsko partnerstvo

Rok provedbe: prva polovica 2012.

3.2. Izraditi i ažurirati pod-stranicu za oglašavanje ponude i potražnje za stručnom praksom u SMŽ-u

Nositelj: SIMORA

Iznos potreban za provedbu: 5.000,00 kuna (stranicu može neprestano ažurirati novi student/ica koji je na stručnoj praksi u SIMORA-i)

Rok provedbe: lipanj-rujan 2012. (pokretanje stranice, njeno ažuriranje do 2015.)

3.3. Praćenje i evaluacije izvedbe stručne prakse u SMŽ-u

Nositelji: SIMORA, UO za prosvjetu, kulturu i šport

Rok provedbe: 2012. – 2015.

Iznos potreban za provedbu aktivnosti: tekući troškovi

Mjera 4: Podupirati poduzetničke projekte mladih poduzetnika/ca u strateškim područjima (prehrambena industrija, ugostiteljstvo, lovni turizam, informacijske tehnologije, obnovljivi izvori energije) uz davanje prednosti poduhvatima lociranim u ruralnim i zapuštenim područjima

Izvedbene aktivnosti:

4.1. Unutar mjere 2.2.2. Županijske strategije razvoja osigurati poseban fond namijenjen za mlade poduzetnike koji pokreću poslove u specifičnim djelatnostima

Nositelj: Županija

Iznos potreban za provedbu: 1.500 000,00 godišnje

Rok provedbe: 2011. (osiguranje posebne stavke u proračunu za 2012.)

4.2. Izrada preciznih kriterija prvenstva za dodjelu sufinanciranja i nepovratnih sredstava za mlade poduzetnike

Nositelji: Županija, SIMORA

Iznos potreban za provedbu: tekuće aktivnosti

Rok provedbe: 2011.

4.3. Informiranje mladih o mogućnosti i uvjetima ostvarivanja sufinanciranja/dobivanja nepovratnih sredstava iz županijskog proračuna

Nositelji: SIMORA, HUP, HGK, HOK, organizacije civilnog društva koje se bave informiranjem, ostali poduzetnički centri

Iznos potreban za provedbu: tekuće aktivnosti

Rok provedbe: prva polovica 2012.

4.4. Korištenje sufinanciranih/bespovratnih sredstava – nadzor i praćenje

Nositelj: Županija

Iznos potreban za provedbu: tekuće aktivnosti

Rok provedbe: lipanj 2012. – prosinac 2015. (stalno otvoren natječaj)

4.5. Podrška i edukacija mladih korisnika/ca županijskih poticajnih sredstava

Nositelji: poduzetnički centri u SMŽ-u, poduzetničke zone, HGK

Rok provedbe: lipanj 2012. – prosinac 2015.

Mjera 5: U partnerstvu s organizacijama civilnog društva promovirati postojeće programe poslovne edukacije i prekvalifikacije

Izvedbene aktivnosti:

5.1. Mapirati organizacije civilnog društva koje se bave informiranjem mladih;

Nositelji: SIMORA (kroz tekuće kontakte i projekt Lokalno partnerstvo za zapošljavanje)

Rok provedbe: 2011.

Iznos potreban za provedbu: tekuće aktivnosti

5.2. S odabranim organizacijama civilnog društva sklopiti jednogodišnji partnerski ugovor o promociji i informiranju mladih o postojećim programima poslovne edukacije i prekvalifikacije

Nositelj: SIMORA

Rok provedbe: druga polovica 2012. – 2015.

Iznos potreban za provedbu: 8-10 organizacija x 25.000 kuna godišnje

5.3. Provoditi redovitu evaluaciju aktivnosti informiranja te uzimati u obzir konzultacije s organizacijama s terena pri poboljšavanju postojećih te razvoju novih sustava prekvalifikacije i poslovne edukacije (uz mogućnost jačanja kapaciteta samih organizacija za provedbu tih aktivnosti)

Nositelj: SIMORA

Rok provedbe: druga polovica 2012. – 2015.

Iznos potreban za provedbu: tekuće aktivnosti

Mjera 6: Sustavno jačanje kapaciteta i vještina mladih u deficitarnim područjima (debatni klubovi, radionice računalnih vještina, radionice tehničkih vještina)

Izvedbene aktivnosti:

6.1. Analizirati postojeću ponudu programa neformalnog obrazovanja na području SMŽ

Nositelj: UO za prosvjetu, kulturu i šport

Rok provedbe: 2011.

Iznos potreban za provedbu: tekuće aktivnosti

6.2. Izrada i stalno ažuriranje on-line kataloga programa neformalnog obrazovanja na području SMŽ-a

Nositelj: UO za prosvjetu, kulturu i šport, SIMORA

Rok provedbe: 2012. – 2015.

Iznos potreban za provedbu: tekuće aktivnosti

6.3. Osnivanje radne skupine za izradu pravilnika o vrednovanju i certificiranju programa neformalnog obrazovanja na području SMŽ-a

Nositelj: UO za prosvjetu, kulturu i šport, SIMORA

Rok provedbe: lipanj 2012.- pravilnik usvojen

Iznos potreban za provedbu: 3.000,00 kuna

6.4. Organizacija novih i podrška postojećim programima formalnog i neformalnog obrazovanja, s posebnim naglaskom na one kojima se jačaju komunikacijske, informatičke, tehničke kompetencije te znanje stranih jezika.

Nositelj: UO za prosvjetu, kulturu i šport, SIMORA

Rok provedbe: 2012. – 2015.

Iznos potreban za provedbu: 100.000, 00 kuna godišnje
(mjera 3.2.2. ŽRS)

6.5. Praćenje i vrednovanje rada pokrenutih/dodatno financiranih programa formalnog i neformalnog obrazovanja

Nositelj: UO za prosvjetu, kulturu i šport, SIMORA

Rok provedbe: 2012. – 2015.

Iznos potreban za provedbu: tekuće aktivnosti

2. Socijalna zaštita, zdravlje i kvaliteta života mladih

Uvod

Istraživanje koje je Mreža mladih Hrvatske provela tijekom 2010. na području SMŽ-a, ukazalo je na činjenicu kako se velik broj mladih na području Sisačko-moslavačke županije nalazi u iznimno teškom socijalnom položaju te kako su im ugrožena osnovna socijalna i ekonomska prava. S druge strane, županijska razina vlasti na raspolaganju ima prilično ograničen spektar instrumenata koji joj stoje na raspolaganju kako bi poboljšala položaj mladih. Iz te činjenice proizašle su dvije ključne postavke koje su utjecale na sadržaj mjera u ovom tematskom području ŽPM-a:

a) Mladi su sami po sebi društvena skupina koja zahtjeva posebnu pažnju i ulaganje. Ova činjenica često (posebno u Hrvatskoj) izmiče pozornosti stvarateljima politike za mlade, koji se u području socijalne politike za mlade usredotočuju gotovo isključivo na mlade s manje mogućnosti⁴. Socijalna politika za mlade nema samo funkciju „gašenja požara“, već treba biti instrument kako preventivnog djelovanja, tako i jačanja kapaciteta mladih ljudi;

⁴ Pojam koji se odnosi na one mlade ljude koji su izrazito izloženi različitim vrstama prepreka, poput ekonomskih, društvenih te zemljopisnih prepreka, kao i sa zdravstvenim i obrazovnim teškoćama, invaliditeom, kulturnim razlikama i slično (Mladi na djelu: Programski vodič, 2011: 5)

b) Ograničeni resursi upućuju kako se u području socijalne politike SMŽ-a mora razviti efikasan sustav praćenja socijalnog položaja, zdravlja i kvalitete života mladih i razvijati projekte kroz ostvarivanje podrške nacionalnih i međunarodnih donatora (napose Europske unije). Važno je isto tako napore SMŽ-a uskladiti s bitnim odrednicama socijalne i zdravstvene politike na nacionalnoj razini.

Mobilnost je zastupljena unutar ovog tematskog područja jer smatramo kako mogućnost slobodnog kretanja unutar svoje neposredne zajednice nadilazi kategoriju profesionalne ili obrazovne mobilnosti već je za brojne mlade na području Sisačko-moslavačke županije osnovna socijalna potreba. Mlade su osobe iz malih, ruralnih sredina u uvjetima nepostojanja odgovarajućeg javnog prijevoza često u iznimno depriviranom položaju u odnosu na one iz većih gradova. Oni/e svoje slobodno vrijeme, sportske, kulturne, građanske ili bilo koju drugu vrstu aktivnosti u koje su uključeni/e moraju prilagođavati prije svega rasporedu javnog prijevoza, a ne vlastitim potrebama (što se na koncu često negativno reflektira na stupanj njihovog osobnog postignuća). S druge strane, istraživanje ukazuje kako oko 55% mladih, bilo zbog neposjedovanja, bilo zbog činjenice da ga ne znaju voziti, nisu u mogućnosti koristiti automobil kao sredstvo prijevoza (Buković i suradnici, 2010: 99). S druge strane, oko trećine ispitanika/ca ne putuje redovito, a za pretpostaviti je kako barem jedan dio njih to ne čini upravo iz gore navedenog razloga (neadekvatan javni prijevoz). U tom smislu, mobilnost mladih unutar regije kao što je SMŽ ne samo da je ključna socijalna kategorija, ona je i pretpostavka bilo kakve suradnje i umrežavanja između mladih na području županije. Mjera 1 kroz koordinaciju aktivnosti odgovornih dionika želi adresirati upravo taj problem, koji je bio prepoznat i mjerom reguliran i u prošlom Županijskom programu za mlade (ŽPDM SMŽ 2005. - 2013.: 60).

Nasilje među vršnjacima, mladi u Sisačko – moslavačkoj županiji stavljaju (uz pogibije u prometnim nesrećama) na prvo mjesto negativnih pojava na području SMŽ-a (Buković i suradnici, 2010.: 64). Stoga, ovim se programom taj problem nastoji adresirati mjerom 2. Primjena vršnjačke edukacije, kao jedna vrlo efektivna (i financijski, vrlo ekonomična) metoda već je prisutna na području SMŽ-a kroz aktivnosti Kluba medijatora gimnazije Sisak⁵. Diseminacija te i sličnih praksi koje se odnose na programe neformalnog obrazovanja u domeni ljudskih prava, demokratskog građanstva i nenasilja, ključni je cilj koji leži iza mjere 2 ovog ŽPM-a.

Nešto manje od 29% mladih obuhvaćenih istraživanjem 2010. nije stupilo u spolne odnose dok najveći broj onih koji koriste kontracepciju, rabe kondom (oko 45%). Ipak, značajan broj ispitanika/ca još uvijek koristi bilo nesigurne metode kontracepcije poput prekidanja snošaja (oko 9%), „sigurnih dana“ (oko 5%), a značajan broj njih kontracepciju niti ne koristi (oko 10%, premda treba naglasiti kako je u uzorku bio prisutan i određeni broj ispitanika/ca koje su u braku ili dugotrajnim vezama, što donekle smanjuje stupanj rizičnosti nezaštićenog spolnog odnosa). Ono što je ipak znakovitije jest da gotovo 93% mladih ispitanika/ca ističe kako nikad nisu imali problema sa seksualnim i reproduktivnim zdravljem⁶ (Buković i suradnici, 2010: 62). Iako nisu nedvosmisleni, ovi rezultati ukazuju na potrebu pružanja svakodnevne podrške i edukacije mladih na području spolnosti i edukacije o seksualnom i reproduktivnom zdravlju. U tom je smislu mjera 3 ovog ŽPM-a usklađena s nacionalnim trendom pokretanja mladima prilagođenih savjetovališta

⁵ Klub medijatora Gimnazije Sisak osnovan je krajem 2010. godine kroz projekt Mreže mladih Hrvatske kojim je potaknula edukaciju i rad na vršnjačkoj medijaciji u kojoj ulogu imaju učenici i nastavnici. Više informacija o projektu može se pronaći na www.mmh.hr i www.gimnazija-sisak.skole.hr

⁶ Ovo je brojka koju treba uzeti s rezervom, s obzirom na nisku razinu informiranosti mladih o temama spolnosti te seksualnog i reproduktivnog zdravlja te uslijed činjenice kako je među brojnim adolescentima priznavanje bilo kakvih problema sa seksualnim i reproduktivnim zdravljem tabu.

i klinika o seksualnom i reproduktivnom zdravlju⁷. Treba naglasiti kako je ova mjera usklađena s mjerom 3.3.2. ŽRS SMŽ-a 2011. – 2013. kojim se treba postići: „Unaprjeđenje infrastrukture, dostupnosti i kvalitete usluga u socijalnim i zdravstvenim ustanovama u privatnom i javnom sektoru”.

Pokazuje se kako je od svih sredstava ovisnosti među mladima u SMŽ-u najrašireniji alkohol, nakon čega slijedi marihuana, dok je vrlo mali broj mladih u SMŽ-u uopće probao teške droge (Buković i suradnici, 2010.: 64). S druge strane, praksa financiranja udruga koje se na kvalitetan i sustavan način bave prevencijom ovisnosti među mladima, koju na nacionalnoj razini posebno koriste Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti te Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi pokazuje kako iste mogu biti vrlo vrijedan partner vlasti u prevenciji ovisnosti među mladima. U tom smislu mjera 4 omogućuje s jedne strane sufinanciranje projekata i programa udruga s područja prevencije koje su već ostvarile financijske potpore, kao i poseban natječaj za udruge mladih i za mlade koje se na području SMŽ-a žele baviti prevencijom ovisnosti. Valja napomenuti kako je ova mjera usklađena s mjerom 3.3.4. ŽRS SMŽ-a 2011. – 2013. kojom se daje podrška izvaninstitucionalnim oblicima skrbi, samopomoći i volonterizma.

Visoka stopa nezaposlenosti mladih u SMŽ te velik broj mladih ispitanika/ca (oko 48%) koji žive u domaćinstvima s primanjima ispod 5.000,00 kuna (Buković i suradnici, 2010: 20) ukazuje na potrebu dizajniranja kvalitetnih mjera koje će ublažiti opasnost od socijalne isključenosti koja prijeti brojnim mladima na području SMŽ. Mjera 5 ovog dokumenta Sisačko-moslavačku županiju nastoji pripremiti za provedbu **garancija za mlade (engl. youth guarantee)**⁸, kroz učinkovito praćenje trendova među skupinom mladih isključenih iz obrazovanja, zapošljavanja i stručnog usavršavanja te razvoj toj skupini prilagođenih usluga.

Konačno, mjera 6 odgovara na ranije isticane zabrinjavajuće socijalne i demografske trendove u SMŽ te stvara okvir za donošenje koherentne, relevantne i održive obiteljske strategije na županijskoj razini. Iako ova mjera adresira izazove koji ne spadaju isključivo u područje politike za mlade, njome se isto tako prepoznaje njihova neraskidiva povezanost s položajem mladih u SMŽ. Nadalje, ona propisuje poseban pristup usklađen s potrebama obiteljima koje zasnivaju mladi ljudi u dobi od 15 do 30 godina, stavljajući poseban naglasak na mlade obitelji s djecom.

Mjere i izvedbene aktivnosti

Mjera 1: Osiguravanje većeg broja linija javnog prijevoza na najfrekventnijim relacijama putovanja mladih u SMŽ-u (nema osnovu u ŽRS-u)

Izvedbene aktivnosti:

⁷ Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je u studenome 2009. osnovalo Stručno povjerenstvo za program razvoja centara za reproduktivno zdravlje djece i mladeži koji je imao za cilj predložiti Ministarstvu model osnivanja klinika i savjetovališta za mlade o seksualnom i reproduktivnom zdravlju. Osmočlano povjerenstvo se sastojalo od liječnica te predstavnica Ministarstva, Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, Mreže mladih Hrvatske i udruge CESI. Povjerenstvo je u ožujku 2011. Ministarstvu predstavilo završni prijedlog.

⁸ Pojam se odnosi na novu mjeru dokumenta poznatog kao *Youth on the Move*. Radi se o dokumentu koji je proizašao iz strategije Europske unije s područja rasta i zapošljavanja Europe 2020. Naime, kroz inicijativu *Youth on the Move* EU u narednom razdoblju želi zajamčiti svim mladima koji su dulje od 6 mjeseci isključeni iz svijeta obrazovanja, rada i stručnog usavršavanja (na engleskom jeziku: neither in education, employment or training – NEET skupina) njihovu hitnu aktivaciju u jednom od tih područja.

1.1. Osnivanje stručnog tijela za analizu potreba mladih za uslugama javnog prometa na području SMŽ-a koje će okupiti predstavnike cestovnih i željezničkih prijevoznika koji djeluju na području SMŽ-a, neovisnih stručnjaka, predstavnika odgovornih gradskih, županijskih i državnih tijela

Nositelj: Stručna služba župana/SIMORA

Rok provedbe: 2011.

Iznos potreban za provedbu: 7.000,00 kuna

1.2. Analiza relacija najčešćeg putovanja mladih ljudi u SMŽ-u te izrada akcijskog plana uvođenja novih linija javnog prometa

Nositelj: Državni zavod za statistiku (Pododsjek za statistiku SMŽ-a), novoosnovano stručno tijelo

Rok provedbe: 2012.

Iznos potreban za provedbu: 15.000,00 kuna

1.3. Uvođenje dodatnih linija javnog prijevoza na najfrekventnijim relacijama putovanja mladih ljudi u SMŽ-u

Nositelji: Županije, uključeni gradovi/općine, javni prijevoznici koji djeluju na tim relacijama

Rok provedbe: lipanj 2013. – 2015.

Iznos potreban za provedbu: teško procjenjivo

1.4. Stalno praćenje i vrednovanje potreba mladih u SMŽ-u za javnim prijevozom

Nositelj: Državni zavod za statistiku (Pododsjek za statistiku SMŽ), prijevoznici koji djeluju na području SMŽ, SIMORA

Rok provedbe: 2013. – 2015.

Iznos potreban za provedbu: troškovi tekućih aktivnosti

Mjera 2 Podržavati programe i projekte vršnjačke medijacije te neformalnog obrazovanja u domeni prevencije nasilja među mladima na području SMŽ-a (spojiti s mjerom 3.3.4. ŽRS)

Izvedbene aktivnosti:

2.1. Mapirati uspješne projekte i programe vršnjačke medijacije i neformalnog obrazovanja u domeni ljudskih prava, demokratskog građanstva i nenasilja na području SMŽ i RH

Nositelj aktivnosti: UO za prosvjetu, kulturu i šport

Rok provedbe: lipanj 2012. – siječanj 2013.

Iznos potreban za provedbu: tekući troškovi aktivnosti

2.2. Organizacija godišnjeg programa za vršnjačke medijatore i vršnjačke edukatore u domeni prevencije nasilja među mladima na području SMŽ (4 dvodnevna treninga godišnje uz godišnju konferenciju na području SMŽ)

Nositelji aktivnosti: UO za prosvjetu, kulturu i šport, angažirani treneri/voditelji, zainteresirane organizacije civilnog društva, obiteljski centri

Iznos potreban za provedbu aktivnosti: 80.000 kuna godišnje

Rok provedbe: 2013. – 2015.

2.3. Praćenje i vrednovanje programa novouvedenih programa vršnjačke medijacije i programa neformalnog obrazovanja usmjerenih na prevenciju nasilja među mladima

Nositelj aktivnosti: UO za prosvjetu, kulturu i šport

Iznos potreban za provedbu aktivnosti: troškovi tekućih aktivnosti
Rok provedbe: 2013. – 2015.

Mjera 3

Pružanje podrške osnivanju klinika i savjetovaništa za mlade o seksualnom i reproduktivnom zdravlju

Izvedbene aktivnosti:

3.1. Osiguranje prostora i opreme za rad klinike i savjetovaništa za mlade o seksualnom i reproduktivnom zdravlju pri Zavodu za javno zdravstvo Sisačko-moslavačke županije (Služba za školsku medicinu)

Nositelji aktivnosti: Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb Sisačko-moslavačke županije, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi

Iznos potreban za provedbu aktivnosti: Projekcija troškova ovisi o:

- a) postojanju adekvatnog prostora (postoji li adekvatan prostor unutar Službe za školsku medicinu ili je potrebno osigurati novi prostor?)
- b) režijskim troškovima (procjena za jednogodišnje razdoblje: 40.000,00 kn)
- c) postojanju adekvatne opreme – ginekološki stol, sitni ginekološki inventar i UTZ aparat (postoji li oprema ili ju je potrebno nabaviti?)

Rok provedbe: 2012.

3.2. Osiguranje kadrovskih resursa (spec. školske medicine, viša medicinska sestra/tehničar, ginekolog, psiholog/socijalni radnik) za rad klinike i savjetovaništa za mlade o seksualnom i reproduktivnom zdravlju pri Zavodu za javno zdravstvo Sisačko-moslavačke županije (Služba za školsku medicinu)

Nositelji aktivnosti: Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb Sisačko-moslavačke županije, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi

Iznos potreban za provedbu aktivnosti: 380.000,00 kn godišnje (1.140.000,00 kn za trogodišnje razdoblje provedbe mjere)

Rok provedbe: 2013. – 2015.

3.3 Promicanje rada klinike i savjetovaništa za mlade o seksualnom i reproduktivnom zdravlju mladoj populaciji putem letaka i internetske stranice

Nositelji aktivnosti: Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb

Iznos potreban za provedbu aktivnosti: 30.000,00 kn

Rok provedbe: 2013. – 2015.

Mjera 4 (opet mjera 3.3.3. ŽRS): Podrška izvaninstitucionalnim oblicima prevencije ovisnosti među mladima u SMŽ-u, s posebnim naglaskom na prevenciju učestalog korištenja alkohola

Izvedbene aktivnosti:

4.1. Sufinanciranje projekata organizacija civilnog društva koji su za tekuću godinu sredstva za prevenciju ovisnosti među mladima od nacionalnih i međunarodnih donatora (s posebnim naglaskom na prevenciju učestalog korištenja alkohola)

Nositelj: UO za zdravstvo i socijalnu skrb

Iznos potreban za provedbu: 100.000 kuna
Rok provedbe: 2012. – 2015.

4.2. Raspisivanje posebnog natječaja za projekte/programe prevencije ovisnosti među mladima u SMŽ-u (s posebnim naglaskom na prevenciju učestalog korištenja alkohola)

Nositelj: UO za zdravstvo i socijalnu skrb
Iznos potreban za provedbu: 100.000 kuna
Rok provedbe: 2012. – 2015.

4.3. Praćenje provedbe i vrednovanje učinaka financiranih projekata/programa

Nositelj: UO za zdravstvo i socijalnu skrb
Iznos potreban za provedbu: troškovi tekućih aktivnosti
Rok provedbe: 2012. – 2015.

Mjera 5

Razviti održiv sustav razmjene podataka između odgovornih tijela u SMŽ s ciljem adekvatnijeg praćenja broja mladih isključenih iz obrazovanja, zapošljavanja i stručnog usavršavanja te razvoj adekvatnog sustava podrške toj skupini

Izvedbene aktivnosti:

5.1. Osnovati i osigurati kontinuiran rad stručnog tijela za praćenje trendova među skupinom mladih isključenih iz obrazovanja, zapošljavanja i stručnog usavršavanja te razvoj toj skupini prilagođenih usluga

Nositelji: SIMORA, UO za zdravstvo i socijalnu skrb, UO za prosvjetu, kulturu i šport, UO, područne službe HZZ-a, udruge mladih, organizacije civilnog društva koje se sustavno bave neformalnim obrazovanjem, socijalnom skrbi te zapošljavanjem mladih (koordinator UO-a za prosvjetu, kulturu i šport)

Sadržaj: kvartalni sastanci, objedinjeni izvještaji o kretanjima unutar NEET skupine, prijedlozi aktivnosti usmjerenih toj skupini mladih

Iznos potreban za provedbu: 15.000 kuna godišnje
Rok provedbe: 2011. – 2015.

5.2. Izrada projektnog prijedloga i njegova prijava za sredstva Europskog socijalnog fonda (ESF)⁹ s ciljem postizanja **garancije za mlade** (youth guarantee) na području SMŽ-a.

Nositelji: SIMORA, stručno radno tijelo za mlade u NEET skupini, UO za upravljanje pristupnim fondovima i poticajnim sredstvima

Iznos potreban za provedbu: troškovi tekućih aktivnosti
Rok provedbe: 2011. – lipanj 2013.

Mjera 6

Kroz razvoj Županijske strategije za obitelj SMŽ-a, osigurati sustavnu podršku mladim obiteljima, posebno onima s djecom

Izvedbene aktivnosti:

⁹ Radi se o jednom od najbitnijih strukturnih fondova Europske unije, usmjerenih na ulaganje u ljudske potencijale. Više informacija na: <http://ec.europa.eu/esf/>

6.1. Okupiti radnu skupinu predstavnika javnih tijela, organizacija civilnog društva i stručnjaka s područja obiteljske politike s ciljem izrade Županijske strategije podrške obitelji
Nositelji: UO za zdravstvo i socijalnu skrb, UO za prosvjetu, kulturu i šport, obiteljski centri s područja županije, stručnjaci, predstavnici Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi;
Rok provedbe: veljača 2013.

Iznos potreban za provedbu: troškovi tekućih aktivnosti

6.2. Izraditi Županijsku strategiju podrške obitelji

Nositelj: stručna radna skupina, koordinator UO za zdravstvo i socijalnu skrb

Rok za provedbu: rujan 2013.

Iznos potreban za provedbu: 5.000,00 kuna

6.3. Osigurati sredstva u proračunu za 2014. te u financijskoj projekciji provedbe ŽRS-a 2014. – 2016. za provedbu Županijske strategije podrške obitelji.

Nositelj: UO za zdravstvo i socijalnu skrb, županijsko vodstvo

Rok provedbe: 2013./2014.

6.4. Provedba strategije, praćenje i vrednovanje

Nositelji: UO za zdravstvo i socijalnu skrb, UO za prosvjetu, kulturu i šport, obiteljski centri s područja županije, stručnjaci, predstavnici Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi;

Rok provedbe: 2014. – 2015.

3. Aktivno sudjelovanje mladih i civilno društvo

Aktivan i utjecajan sektor organizacija mladih u pravilu se pokazuje kao neobično važan kotač zamašnjak razvoja, posebno na lokalnoj i regionalnoj razini. Velik broj potreba mladih ljudi zadovoljava se upravo na razini njihovih lokalnih i regionalnih zajednica te čak niti najbolja politika za mlade na nacionalnoj razini ne može riješiti izazove koji prirodno pripadaju lokalnoj i regionalnoj razini vlasti. Upravo je to razlog zbog kojeg obje dosadašnje nacionalne strategije za mlade u RH, Nacionalni program djelovanja za mlade 2003. – 2008. te Nacionalni program za mlade 2009. – 2013. donose preporuke o donošenju lokalnih i županijskih programa za mlade koji će nadopunjavati njegovo djelovanje kroz mjere i aktivnosti koje uvažavaju lokalne potrebe i specifičnosti. Osim toga, postoji još jedna naoko banalna točka koja ipak često izmiče iz spektra percepcije donositelja/ica odluka na lokalnoj i županijskoj razini: naime, sektor mladih te općenito organizacije civilnog društva koje se bave mladima vrlo često stvaraju kulturni, politički, obrazovni i ekonomski sadržaj koji podiže kvalitetu života mladih ljudi u toj zajednici, pridonoseći samim tim i njejoj socijalnoj reprodukciji.

Nakon osvrta na generalni kontekst, potrebno je istaknuti dvije točke analize relevantne za stanje aktivnog sudjelovanja mladih u Sisačko-moslavačkoj županiji:

a) ŽRS SMŽ 2011. – 2013. kroz prioritet 1.3. definiran kao: „Aktivno građanstvo, jačanje uloge civilnog društva u razvoju“ prepoznaje civilno društvo kao bitnog aktera županijskog razvoja te ga nastoji uključiti kroz dvije provedbene mjere koje prate taj prioritet. Pri tome je bitno naglasiti dvije stvari: sektor mladih se često ne prepoznaje kao poseban i specifični podsektor civilnog društva. Osim toga, financijska alokacija koja je za civilno društvo planirana u ŽRS SMŽ-u do sada je bila skromna: za obje mjere koje prate prioritet 1.3. planirana je ukupna godišnja proračunska osnova od 300.000 kuna. U tom smislu, ovaj ŽPM predviđa kontinuirano i održivo godišnje povećavanje sredstava namijenjenih civilnom društvu;

b) u SMŽ-u postoji otvoreno pitanje stvaranja adekvatnih uvjeta za uključivanje mladih u procese donošenja odluka. Takvi uvjeti se prvenstveno stvaraju kroz **institucionalni okvir**: shemu kojom se određuju *pravila igre* i procese suradnje između vlasti na lokalnoj i regionalnoj razini te organiziranog sektora mladih. Time se ne postiže samo da se organizirani mladi prepoznaju kao bitan dionik u svojim lokalnim zajednicama kroz bolju komunikaciju i koordinaciju, već se izbjegava i duplikacija aktivnosti koje javna tijela i organizacije mladih često paralelno provode.

Mjere i aktivnosti u ovom području nastoje adresirati realnost opisanu u ove dvije točke. One kao prvo u uvjetima kad na raspolaganju stoje iznimno ograničena sredstva nastoje osigurati materijalnu održivost sektora mladih, a osim toga nastoje izgraditi institucionalni okvir županijske politike za mlade koji odgovara potrebama Sisačko moslavačke županije, oslanjajući se na iskustvo i praksu opisanu u publikaciji Mreže mladih Hrvatske: „Koraci do uspješne politike za mlade na lokalnoj razini“.

S obzirom da ne postoji specifična strategija razvoja civilnog društva na razini županije, a sektor mladih unutar ključnog razvojnog dokumenta županije nije izdvojen i prepoznat kao poseban podsektor, postoji potreba da ovaj ŽPM adresira pitanje dodjele sredstava organizacijama civilnog društva uopće. U tom smislu mjera 1 nastoji kroz sveobuhvatan proces konzultacija sa samim korisnicima uvesti praksu dodjele (ograničenih) sredstava putem natječaja. Time će se osim poštivanja načela transparentnosti, zajamčiti i viša razina pravednosti jer će svi relevantni podsektori civilnog društva na području SMŽ-a (pa tako i sektor mladih) imati šansu utjecati na prioritete natječaja, pratiti njegovu provedbu te sudjelovati u vrednovanju njihovih učinaka. Osim toga, ova mjera prepoznaje potrebu kontinuiranog povećavanja iznosa koji se kroz natječaj dodjeljuje, nastojeći godišnjim povećanjem od 10% postići solidnu ravnotežu između kriterija relevantnosti¹⁰ i kriterija održivosti¹¹. Bez obzira na ograničenost sredstava koje stoje na raspolaganju za natječaje namijenjene organizacijama civilnog društva, ovaj mjera isto tako ističe i nasušnu potrebu osiguranja (održivog i na gore spomenutim konzultacijama usuglašenog) iznosa predviđenog za projekte i programe organizacija mladih.

Mjera 2 se također nadovezuje na već postojeću aktivnost mjere 1.3.1 ŽRS SMŽ-a 2011.- 2013. koja propisuje osnivanje Centra za suradnju civilnog i javnog sektora. Ovu doista hvale vrijednu inicijativu treba provesti u skladu s adekvatnom procedurom, dajući Centru pravni status hibridne ustanove kojoj će osnivači biti županijske vlasti i organizacije civilnog društva te kojom će se upravljati po principima *co-managementa* (su-upravljanja)¹². Pri kreiranju modela upravljanja Centrom apsolutno je ključno osigurati adekvatnu reprezentaciju sektora mladih u procesima donošenja odluka u svim fazama procesa.

Sljedeće dvije mjere dotiču se apsolutno ključnih pitanja aktivne participacije mladih na području Sisačko-moslavačke županije. Čak 60% sudionika/ca istraživanja smatra kako bi sudjelovanje mladih u donošenju odluka moglo doprinijeti širem uključivanju mladih u javni život dok je na drugom mjestu povezivanje i suradnja između udruga mladih (Buković i suradnici, 2010: 78). Praksa je pokazala kako se radi o dvije nerazdvojno povezane realnosti: uključivanje mladih u procese donošenja odluka pretpostavlja postojanje njihove institucionalizirane i kvalitetne

¹⁰ Povećanje u manjem iznosu, s obzirom na doista skromnu osnovicu, većina organizacija na području SMŽ-a vjerojatno ne bi niti osjetila.

¹¹ Planiranje većeg godišnjeg povećanja jednostavno ne bi bilo održivo jer ŽRS SMŽ 2011. – 2013. predviđa alokaciju ograničenog iznosa sredstava za podršku razvoju civilnog društva

¹² U ovom kontekstu *co-management* konkretno znači ravnopravnu zastupljenost i moć u odlučivanju predstavnika/ca javnih i civilnih institucija. Za detaljnija pojašnjenja pogledati Mali rječnik politike za mlade (Sočo, 2011: 3)

suradnje. Upravo zbog toga se mjera 3 bavi osnivanjem Vijeća mladih SMŽ-a te njegovim uključivanjem u sve bitnije arene u kojima se odlučuje o pitanjima mladih, a mjera 4 priprema teren i predviđa osnivanje međuresornog tijela koje bi na razini županije pitanjima iz djelokruga mladih upravljalo po principu *co-managementa*: sustava upravljanja i odlučivanja u kojem su predstavnici/e civilnog društva (ili organizacija mladih) imaju ravnopravnu brojčanu zastupljenost, kao i potpuno ravnopravno pravo glasa s predstavnicima/ama javnog sektora. Primjer tijela koja funkcioniraju po principu *co-managemeta* je Savjet za razvoj civilnog društva Vlade Republike Hrvatske, a na međunarodnoj razini Savjet za mlade Vijeća Europe (vidi Bužinkić/Buković, 2009: 57)

U skladu sa Zakonom o savjetima mladih (NN br. 23/2007.), Sisačko-moslavačka županija dužna je osnovati savjetodavno tijelo koje će okupiti predstavnike organizacija mladih i za mlade, vijeća učenika, studentskih organizacija, pomladaka političkih stranaka i drugih formalno registriranih oblika djelovanja mladih. Do sada je Sisačko-moslavačka županija u dva navrata raspisala poziv za sudjelovanje u radu Savjeta mladih, međutim odaziv mladih nije bio dovoljno velik. Tekst ove strategije predviđa osnivanje Županijskog savjeta mladih i radi zaokret u informiranju i motiviranju mladih na uključivanje u savjetodavni rad. Upravo se to, još uvijek otvoreno pitanje u SMŽ-u, regulira mjerom 5.

Mjera 6 idejno se nadovezuje na sustav izgrađen kroz realizaciju prethodno definiranih mjera te umrežava Centar za suradnju javnog i civilnog sektora, Vijeće mladih SMŽ-a, novoosnovano međuresorno tijelo za mlade na razini SMŽ-a te SIMORA-u, s ciljem da pripremi razvojni projekt suradnje s Europskim socijalnim fondom kojim bi se stanje politike za mlade na području Županije analiziralo te se osiguralo resurse za njen daljnji razvoj. Vremenski planirana za kraj provede ŽPM SMŽ-a 2011. – 2015. ona stvara pretpostavke da se ostvari ključna idejna osnova ovog Programa: on po svom završetku treba tek postaviti bazu za sustavno bavljenje politikom za mlade na području Županije te ponuditi jasne smjernice za novi ŽPM koji sa svojom realizacijom treba početi 2016.

Zaključno, mjera 7 prepoznaje potrebu za adekvatnom administrativnom i logističkom podrškom provedbi mjera i aktivnosti, kako s ovog područja, tako i Županijskog programa za mlade 2011. – 2015. u cjelini. Ona u tom smislu predviđa resistematizaciju ili otvaranje novog radnog mjesta unutar UO za prosvjetu, kulturu i šport za osobu koja bi osim rada na provedbi i praćenju provedbe ŽPM-a isto tako pružala i sustavnu podršku radu Savjeta mladih SMŽ te međuresornog tijela za mlade (mjera 4).

Mjere i izvedbene aktivnosti

Mjera 1

Sustavna potpora razvoju civilnoga društva

Izvedbene aktivnosti:

1.1. Raspisivanje godišnjeg natječaja za organizacije civilnog društva za korištenje sredstava Županije sa alokacijom dijela sredstava za organizacije mladih. Prije usvajanja završnog teksta natječaja raspraviti ga s organizacijama civilnog društva kroz javnu raspravu.

Nositelj: UO za prosvjetu, kulturu i šport

Iznos potreban za provedbu: 5.000,00 kuna

Rok provedbe: 2011.

1.2. Sukcesivno povećavanje iznosa godišnjeg natječaja za udruge civilnog društva za najmanje 10% u vremenu provedbe ŽPM SMŽ-a
Nositelj: UO za prosvjetu, kulturu i šport
Iznos potreban za provedbu: 35.000 kuna
Rok provedbe: 2012. – 2015.

1.3. Praćenje provedbe natječaja i njegova evaluacija, godišnje savjetovanje s organizacijama civilnog društva oko prioriteta
Nositelj: UO za prosvjetu, kulturu i šport
Iznos potreban za provedbu: troškovi tekućih aktivnosti
Rok provedbe: 2012. – 2015.

Mjera 2

Osnivanje Centra za suradnju civilnog i javnog sektora kao hibridne ustanove kojom zajednički, po principu *co-managementa*, upravljaju predstavnici županijskih vlasti i organizacija civilnog društva

Izvedbene aktivnosti:

2.1. Provesti konzultacije s organizacijama civilnog društva o bitnim aspektima funkcioniranja Centra za suradnju civilnog i javnog sektora, načina njegovim upravljanjem, funkcije te načina izbora predstavnika/ca organizacija civilnog društva u njegove upravljačke strukture.
Nositelji: UO za prosvjetu, kulturu i šport, SIMORA
Iznos potreban za provedbu: 15.000 kuna
Rok provedbe: 2012.

2.2. Osiguravanje materijalnih resursa za funkcioniranje Centra
Nositelji: UO za prosvjetu kulturu i šport, SIMORA
Iznos potreban za provedbu: teško procjenjiv
Rok provedbe: 2012. i prva polovica 2013.

2.3. Provedba izbora¹³ predstavnika/ca organizacija civilnog društva u upravljačko tijelo Centra za suradnju civilnog i javnog sektora
Nositelji: Upravni odjeli županije, SIMORA
Iznos potreban za provedbu: troškovi tekućih aktivnosti
Rok provedbe: prva polovica 2013.

2.4. Praćenje i vrednovanje rada Centra za suradnju civilnog i javnog sektora
Nositelj: Nadzorni odbor Centra, Županijska skupština SMŽ-a
Iznos potreban za provedbu: teško procijeniti, troškovi tekućih aktivnosti
Rok provedbe: druga polovica 2013. – 2015.

Mjera 3

¹³ Prilikom izbora članova potrebno je voditi računa o uravnoteženoj zastupljenosti organizacija različitog profila u upravljačkoj strukturi Centra. Organizacije mladih svakako trebaju u tom tijelu biti zastupljene.

Podrška jačoj suradnji i umrežavanju mladih na području Sisačko-moslavačke županije s ciljem osnivanja Vijeća mladih SMŽ-a

Izvedbene aktivnosti:

3.1. Osiguravanje osnovnih resursa za sastanke umrežavanja i jačanja kapaciteta organizacija mladih s prostora SMŽ-a

Nositelji: SIMORA, Mreža mladih Hrvatske

Iznos potreban za provedbu: 25.000,00 kuna

Rok provedbe: prva polovica 2012.

3.2. Uključivanje predstavnika/ca Vijeća mladih SMŽ-a u sva važnija upravljačka tijela na razini SMŽ-a (Županijsko partnerstvo, radne skupine za izradu Strategije razvoja visokog obrazovanja i Akcijskog plana, stručnog radnog tijela za mlade iz NEET skupine)

Nositelji: Odgovorni upravni odjeli SMŽ-a

Rok provedbe: do kraja 2012.

Mjera 4

Jačati participaciju organizacija mladih kroz uvođenje sustava su-upravljanja (*co-managementa*) na razini županije

Izvedbene aktivnosti:

4.1. Osmisliti i javno raspraviti funkciju, ovlasti i način funkcioniranja stalnog međuresornog tijela s ravnopravnom zastupljenošću predstavnika/ca organizacija mladih i predstavnika/ca županijskih vlasti

Nositelj: SIMORA, Upravni odjel za prosvjetu, kulturu i šport

Rok provedbe: 2012.

Iznos potreban za provedbu: 10.000 kuna

4.2. Izbor i podrška u radu međuresornog tijela

Nositelj: Stručna služba za poslove Skupštine, župana i opće poslove

Rok provedbe: 2013. – 2015.

Iznos potreban za provedbu: teško procijeniti, troškovi tekućih aktivnosti

Mjera 5

Osnivanje i podrška radu Županijskog savjeta mladih

Izvedbene aktivnosti:

5.1. Organizirati informativnu kampanju za mlade Sisačko-moslavačke županije o Savjetu mladih kroz tribine u mjestima i gradovima, medijske nastupe (radio, lokalne televizije, informacijska glasila za mlade)

Nositelji: UO za prosvjetu, kulturu i šport, Županijska skupština SMŽ

Rok provedbe: 2011.

Iznos potreban za provedbu: 10.000 kuna

5.2. Raspisati javni poziv za članove Savjeta mladih te organizirati konstituirajuću sjednicu s utvrđivanjem načina rada

Nositelj: Županijska skupština SMŽ

Rok provedbe: 2011.

Iznos potreban za provedbu: troškovi tekućih aktivnosti

5.3. Organizirati sveobuhvatnu edukaciju članova Županijskog savjeta mladih o lokalnoj politici za mlade, Zakonu o savjetima mladih, načelima i principima savjetovanja te sudjelovanju savjeta mladih u procesima donošenja odluka

Nositelji: Savjet mladih SMŽ, UO za prosvjetu, kulturu i šport

Rok provedbe: prva polovica 2012.

Iznos potreban za provedbu: 5.000,00 kuna

5.4. U suradnji s općinama i gradovima Sisačko-moslavačke županije, potaknuti osnivanje i rad savjeta mladih i njihovu međusobnu suradnju

Nositelji: Savjet mladih SMŽ-a, UO za prosvjetu, kulturu i šport

Rok provedbe: 2012. i kontinuirano

Iznos potreban za provedbu: troškovi u sklopu sredstava osiguranih za funkcioniranje Savjeta mladih SMŽ

5.5. Sustavno organizirati (godišnje) županijsku konferenciju savjeta mladih radi međusobnog upoznavanja, edukacije i uspostavljanja suradničkih projekata koji doprinose demokratizaciji i razvoju županije

Nositelji: Savjet mladih SMŽ-a, UO za prosvjetu, kulturu i šport

Rok provedbe: 2012. i kontinuirano

Iznos potreban za provedbu: troškovi u sklopu sredstava osiguranih za funkcioniranje Savjeta mladih SMŽ (za ovu aktivnost oko 15.000 kuna na godišnjoj bazi)

5.6. Kontinuirano pružati administrativnu i materijalnu potporu radu Županijskog savjeta mladih

Nositelji: Savjet mladih SMŽ-a, UO za prosvjetu, kulturu i šport

Rok provedbe: 2012. i kontinuirano

Iznos potreban za provedbu: 10.000 kuna na godišnjoj bazi

Mjera 6

Analizirati provedbu politike za mlade na području Sisačko – moslavačke županije te osnažiti kapacitete javnih tijela za njenu provedbu

Izvedbene aktivnosti:

6.1. Prikupiti podatke o provedbi Zakona o savjetima mladih, broju i načinu provođenja lokalnih programa za mlade, sustavu financiranja organizacija mladih te logističkoj potpori koja im se pruža

Nositelj: SIMORA, Vijeće mladih SMŽ-a, međuresorno tijelo na području županije, Centar za suradnju civilnog i javnog sektora

Rok provedbe: druga polovica 2013. – prva polovica 2014.

Iznos potreban za provedbu: 20.000 kuna

6.2. Izrada zajedničkog razvojnog projekta jačanja i razvoja politike za mlade u SMŽ-u na temelju prikupljenih podataka za Europski socijalni fond
Nositelji: SIMORA, Vijeće mladih SMŽ-a, međuresorno tijelo na području županije, Centar za suradnju civilnog i javnog sektora, UO za upravljanje pristupnim fondovima i poticajnim sredstvima

Rok provedbe: druga polovica 2014.

Iznos potreban za provedbu: troškovi tekućih aktivnosti

Mjera 7

Osiguravanje adekvatnih administrativnih i operativnih kapaciteta za provedbu ŽPM-a i pružanje potpore u radu Županijskog savjeta mladih

Izvedbene aktivnosti:

7.1. Zapošljavanje ili resistematizacija jednog ili dva radna mjesta na puno radno vrijeme za koordinaciju i provedbu ŽPM-a te pružanje administrativne, tehničke i financijske potpore u radu ŽSM-a i međuresornog tijela za mlade;

Nositelj: UO za prosvjetu, kulturu i sport;

Rok provedbe: kraj 2011.

Iznos potreban za provedbu: troškovi tekućih aktivnosti;

7.2. Organizacija redovitih sastanaka i savjetovanja nadležnih upravnih odjela te međuresornog tijela za mlade o provedbi i vrednovanju ŽPM-a;

Nositelj: UO za prosvjetu, kulturu i sport;

Rok provedbe: kontinuirano (najmanje jednom u šest mjeseci)

Iznos potreban za provedbu: troškovi tekućih aktivnosti;

7.3. Izrada detaljnog godišnjeg narativnog i financijskog izvještaja o provedbi ŽPM SMŽ-a¹⁴

Nositelj: UO za prosvjetu, kulturu i sport;

Rok provedbe: kontinuirano (najmanje jednom u šest mjeseci)

Iznos potreban za provedbu: troškovi tekućih aktivnosti;

4. Kultura i slobodno vrijeme mladih

U području razvoja kulture mladih i vlastite organizacije slobodnog vremena, mlade osobe mogu utisnuti možda i najsnažniji pečat na živote svoje lokalne zajednice. Osobe dok su mlade obično imaju najviše slobodna vremena i u interesu je svake zajednice da kreativnu energiju koja leži u mladim ljudima adekvatno kanalizira i iskoristi. Kad govorimo o Sisačko-moslavačkoj županiji, dobra je vijest što postoji velik i opipljiv potencijal u ovom području, no ona je praćena lošom vijesti kako je on doista nedovoljno iskorišten.

U sklopu istraživanja provedenog 2010., fokus grupe su svoju punu vrijednost pokazale u prepoznavanju pitanja korištenja javnih prostora kao centralnog pitanja organizacije slobodnog vremena i ostvarivanje kapaciteta kulture mladih na području SMŽ-a. Mladi koji su sudjelovali

¹⁴ Sastoji se od detaljnih izvještaja svih nositelja i suradnika na provedbi ŽPM-a uz objedinjeni osvrt na provedbu cjelokupnog programa.

na sve četiri fokus grupe održane u Sisku, Kutini, Glini i Petrinji, na nekoj su razini prepoznali da mladi rijetko sudjeluju u kreiranju kulturnih sadržaja u svojim zajednicama. Osim toga, upozorili su na apsurdnu situaciju da unatoč brojnim neiskorištenim prostorima (koji su često i u javnom vlasništvu), organizacije mladih koje su u pravilu ključni organizatori slobodnog vremena mladih te kreatori kulture mladih, imaju ogromnih problema s osiguravanjem prostora u kojima će održavati svoje programe. Takvom se praksom osim u slučaju nekoliko preostalih „bastiona“ poput SKWHAT-a u Sisku te Barake u Kutini, zatvara prostor razvoju nezavisne kulturne scene koja se pokazuje kao: „...glavna struja kreativne snage i gotovo jedini kreativni kulturni pogon koji na ravnopravan način održava veze sa svijetom, prati suvremene umjetničke tendencije i debate vezane uz nove društvene i medijske teorije.“ (Višnić, 2008: 11). Osim toga, ako se taj problem ne adresira, nezavisna kulturna scena na području SMŽ-a propustit će priliku uključivanja u moderne europske trendove, vidljive u praksama stvaranja otvorenih kulturnih institucija¹⁵.

Problem s kojim se susreće županijska razina vlasti u adresiranju ovog problema jest da pitanja neiskorištenih prostora većinom ostaju u djelokrugu lokalne razine te, sukladno tome, mjera 1 je dizajnirana na način da zainteresiranim gradskim i općinskim vlastima ukaže na potencijal, pravne mogućnosti te osigura potporu u povezivanju potrebe sektora mladih i sektora nezavisne kulture za prostorima te problema brojnih neiskorištenih i propadajućih (javnih) prostora na području SMŽ-a. Ipak, mjera uvažava činjenicu da s ono javnih prostora koji joj stoje na raspolaganju, županija treba upravljati na transparentan i učinkovit način te predviđa jasan institucionalni i legislativni iskorak u postizanju tih kriterija.

Sport je široko priznat kao djelatnost koja kod onih koji ju prakticiraju među ostalim u pravilu razvija radne navike, poboljšava stanje fizičkog zdravlja, razvija vještine rada u timu i sl. Iako se sport u pravilu neopravdano stavlja na pijedestal u odnosu na druge oblike aktivnosti provođenja slobodnog vremena mladih (što se također obično reflektira i javnim proračunima), istraživanje provedeno tijekom 2010. ukazuje na opipljivu potrebu za proširenjem ponude sportskih sadržaja za mlade. Naime, u pravilu velik broj ispitanika/ca, njih između 20 i 30%, ističe kako bi se, da imaju mogućnosti, vrlo rado bavili čitavim nizom sportova (pri čemu prednjače automobilizam, ekstremni sportovi i klizanje), ali ističu kako za to nemaju mogućnosti (Buković i suradnici, 2010: 90). Mjera 2 otvara mogućnost učinkovitog i transparentnog financiranja amaterskog sporta te mladih kategorija sportskih klubova, koji se doista bave organizacijom slobodnog vremena mladih. Ovdje ističemo kako se ova mjera ne odnosi na financiranje profesionalnih sportskih djelatnosti te vrhunskih sportaša. Takvi sustavi trebaju biti financirani po potpuno drugačijim (i odvojenim) kriterijima.

Županija prepoznaje postojeće kulturne manifestacije koje organiziraju mlade osobe kao dio svog kulturnog identiteta te kao potencijal turističkog razvoja. Organizacije civilnog društva (uglavnom organizacije mladih) na području SMŽ-a često, unatoč nedostatku financijskih sredstava, organiziraju i provode kulturne manifestacije različitog tipa: od festivala, kazališnih predstava, literarnih večeri i sl. Nemogućnost izdašne financijske podrške takvim manifestacijama iz vlastitih resursa, SMŽ može nadoknaditi povlačenjem sredstava iz (predpristupnih) europskih fondova. Pritom mladi organizatori/ice kulturnih manifestacija te predstavnici/e SMŽ trebaju raditi zajedno na razvoju sustavne suradnje, *brandiranju* kulturnih manifestacija mladih te osiguravanju adekvatne financijske podrške koja, sukladno planiranom u mjeri 3, mora doći izvan Županije. Ova je mjera ŽPM-a u potpunosti kompatibilna s mjerom 4.2.1. ŽRS SMŽ 2011. – 2013. koja nastoji: „Valorizirati i učinkovito upravljati kulturno-povijesnim materijalima i nematerijalnim naslijeđem.“

¹⁵ O otvorenim institucijama možete više pročitati u sklopu publikacije: “New Times, New Models“, dostupne na: http://www.pekarna.org/web/index.php?siteLang=en&ntnm_link=true

Mjere i izvedbene aktivnosti

Mjera 1

Dodjeljivati neiskorištene javne prostore u vlasništvu županije na upravljanje organizacijama civilnog društva, posebno onim čiji su programi većinom usmjereni na mlade te potaknuti odgovorne aktere u gradovima i općinama da čine isto.

Izvedbene aktivnosti:

1.1. Organizirati sastanak s odgovornim predstavnicima/ama gradova i općina te na njemu predstaviti uspješne modele funkcioniranja mješovitih kulturnih gradskih ustanova koje su dane na upravljanje korisnicima/ama.

Nositelj: Upravni odjel za prosvjetu, kulturu i šport

Rok provedbe: 2011.

Iznos potreban za provedbu: 5.000,00 kuna

1.2. Organizirati zajednički sastanak zainteresiranih predstavnika/ca gradova i općina s prvog sastanka i predstavnika/ca organizacija civilnog društva s tog područja zainteresiranih za upravljanje javnom institucijom. Planiranje zajedničkih aktivnosti.

Nositelj: Upravni odjel za obrazovanje, kulturu i šport

Rok provedbe: prva polovica 2012.

Iznos potreban za provedbu: 5.000,00 kuna

1.3. Osnivanje radne skupine za izradu Pravilnika o dodjeli javnih prostora u vlasništvu SMŽ-a

Nositelj: UO za prosvjetu, kulturu i šport

Rok za provedbu: lipanj 2012.

Iznos potreban za provedbu: tekuće aktivnosti

1.4. Izrada Pravilnika o dodjeli javnih prostora u vlasništvu SMŽ-a

Nositelj: Radna skupina

Rok za provedbu: do kraja 2012.

Iznos potreban za provedbu: 3.000,00 kuna

1.5. Javna rasprava o tekstu Pravilnika o dodjeli javnih prostora u vlasništvu SMŽ-a

Nositelj: UO za prosvjetu, kulturu i šport, radna skupina

Rok za provedbu: lipanj – studeni 2012.

Iznos potreban za provedbu: 5.000,00 kuna

1.6. Osnivanje i rad komisije za dodjelu javnih prostora u vlasništvu SMŽ-a

Nositelj: UO za obrazovanje, kulturu i šport, Komisijan za dodjelu županijskih prostora

Rok za provedbu: 2013. – 2015. i kontinuirano

Iznos potreban za provedbu: 8.000,00 kuna

1.7. Praćenje daljnjih aktivnosti, pružanje stručne pomoći, evaluacija učinaka

Nositelj: Upravni odjel za prosvjetu, kulturu i šport

Rok provedbe: lipanj 2012. – 2015.

Iznos potreban za provedbu: troškovi tekućih aktivnosti

Mjera 2

Osigurati sustavnu financijsku i materijalnu potporu športskim društvima i klubovima koji svojim članovima pružaju besplatne rekreativne aktivnosti, kao i nižim kategorijama profesionalnih sportskih klubova.

Izvedbene aktivnosti:

2.1. Razviti pravilnik o financiranju rekreativnog i amaterskog sporta na razini SMŽ-a te ga konzultirati sa zainteresiranom javnošću

Nositelj: Upravni odjel za prosvjetu, kulturu i šport

Rok provedbe: 2012.

Iznos potreban za provedbu: troškovi tekućih aktivnosti

2.2. Sustavno, putem transparentnog godišnjeg natječaja, financirati rekreativni i amaterski sport u SMŽ-u i podržati sportske susrete u istim ili sličnim kategorijama

Nositelj: Upravni odjel za prosvjetu, kulturu i šport

Rok provedbe: 2013 – 2015.

Iznos potreban za provedbu: godišnja baza od 150.000,00 kuna

2.3. Pratiti provedbu aktivnosti, vrednovati učinke i poboljšavati podršku

Nositelj: Upravni odjel za prosvjetu, kulturu i šport

Rok provedbe: 2013 – 2015.

Iznos potreban za provedbu: troškovi tekućih aktivnosti

Mjera 3

Razviti i sustavno materijalno podržavati kulturne manifestacije i projekte s područja nezavisne kulture mladih na području SMŽ-a

3.1. Mapirati najrelevantnije godišnje kulturne manifestacije s područja nezavisne kulture koje se događaju na području SMŽ-a

Nositelj: Upravni odjel za prosvjetu, kulturu i šport

Rok provedbe: prva polovica 2012.

Iznos potreban za provedbu: troškovi tekućih aktivnosti

3.2. Organizacija zajedničkog sastanka s predstavnicima/ama organizatora manifestacija s ciljem planiranja buduće suradnje

Nositelj: Upravni odjel za prosvjetu kulturu i šport, SIMORA, UO za upravljanje pristupnim fondovima i poticajnim sredstvima

Rok provedbe: rujan 2012.

Iznos potreban za provedbu: 3.000,00 kuna

3.3. Razvijanje zajedničkog projekta županijskih vlasti i organizatora najznačajnijih manifestacija s područja nezavisne kulture i mladih s ciljem njihove promocije, umrežavanja i stabilizacije (europski fondovi, međunarodni donatori)

Nositelji: Upravni odjel za prosvjetu kulturu i šport, SIMORA, UO za upravljanje pristupnim fondovima i poticajnim sredstvima, organizatori kulturnih manifestacija

Rok provedbe: rujan 2012. – prva polovica 2013.

Iznos potreban za provedbu: troškovi tekućih aktivnosti

5. Mladi Sisačko – moslavačke županije u regionalnoj, prekograničnoj i europskoj suradnji

Ne bi se puno pogriješilo kad bi se tvrdilo kako je jedna od temeljnih ideja koja prožima ŽRS SMŽ 2011. – 2013.: „Otvaranje SMŽ prema Svijetu i iskorištavanje potencijala koje nudi.“ To nije očito samo iz prioriteta 1.2. koji glasi: „Intra-županijska, međuzupanijska, prekogranična, bilateralna i multilateralna suradnja“, već i iz činjenice kako se realizacija brojnih aktivnosti ŽRS-a oslanja na strane investicije i fondove EU-a. Moglo bi se reći kako ŽRS SMŽ 2011. – 2013. nastoji stvoriti novu realnost otvorene županije koja intenzivno surađuje s užim i širim susjedstvom. Bila bi izuzetna greška ne promišljati kako takva realnost utječe na mlade ljude u SMŽ-u. Ovaj ŽPM nastoji izbjeći takvu pogrešku kroz ovo programsko područje i na taj način nastoji pripremiti populaciju mladih za nadolazeće promjene, prvenstveno kako bi iskoristila priloge koje one nude.

Mjera 1 ovog programskog područja gotovo je u potpunosti usklađena s mjerom 1.2.1. ŽRS SMŽ 2011. – 2013. Jednostavno rečeno, mlade u SMŽ-u treba osnažiti za dublje razumijevanje procesa europskih integracija, s jedne strane kako bi u budućnosti mogli/e djelovati kao aktivni europski građani/nke, ali isto tako i djelovali/e u realizaciji profesionalnih i poslovnih šansi koje one otvaraju (pri čemu dakako, sama zajednica iznimno profitira). Neformalno obrazovanje pokazalo se kao iznimno efikasan pristup učenja mladih o aktivnom europskom građanstvu i kao takvo treba biti iskorišteno u realizaciji opisanih ciljeva.

Regionalna suradnja, posebno na razini NUTS¹⁶ 2 regija, već sad sadrži izuzetan potencijal za povlačenje europskih sredstava te samim tim realizaciju brojnih projekata i stvaranje novih radnih mjesta. Organizacije mladih na području SMŽ-a moraju biti pripremljene na ovaj trend. Mjera 2 ih nastoji umrežiti s drugim organizacijama mladih na području NUTS 2 regije kroz posredovanje Centra za suradnju civilnog i javnog sektora, Vijeća mladih SMŽ-a, UO za prosvjetu, kulturu i šport, SIMORA-e. Postoji realna mogućnost da će takva suradnja izroditi vrijedne projekte koji će doprinijeti razvoju sektora mladih, ali i kompletnoj NUTS 2 regiji u cjelini.

Konačno, ne treba zaboraviti kako je vrlo često najbolji oblik učenja među mladima iskustveno učenje. Mladi će suštinu procesa europskog integriranja, kao i šanse koje on nudi, najbolje

¹⁶ Utvrđivanje statističkih prostornih jedinica prema EU klasifikaciji (tzv. NUTS) dio je pravne stečevine EU-a, koju je zemlja kandidat obavezna prihvatiti prije pristupanja Uniji. Klasifikacija statističkih regija utvrđuje se, prema NUTS metodologiji, propisanoj u Uredbi (EZ-a) br. 1059/2003 Europskog parlamenta i Vijeća o donošenju zajedničke klasifikacije teritorijalnih jedinica za statistiku (NUTS), tijekom pregovora o poglavlju statistike.

Nakon pristupanja EU-u, ta se klasifikacija i službeno prihvaća kao NUTS regije nove zemlje članice te, sukladno spomenutoj Uredbi, države članice ne mogu mijenjati postojeću klasifikaciju sljedeće tri godine. Sadašnji sustav, u pogledu klasifikacija za statistiku, dijeli teritorij EU-a (teritorij svake zemlje članice) na pet hijerarhijskih razina regija: tri temeljne razine, NUTS I, NUTS II i NUTS III, te dvije dodatne razine, LAU 1 i LAU 2. Među važnije kriterije za uspostavu NUTS klasifikacije u državama članicama, koje propisuje Uredba (EZ-a) 1059/2003, ubraja se i uvjet broja stanovnika, u skladu sa sljedećim parametrima:

- NUTS 1 – 3 000 000 to 7 000 000 stanovnika
- NUTS 2 – 800 000 to 3 000 000 stanovnika
- NUTS 3 – 150 000 to 800 000 stanovnika.

Sukladno tome, Republika Hrvatske je podijeljena na tri NUTS 2 regije, a Sisačko-moslavačka županija potpada pod regiju: Središnja i istočna (Panonska) Hrvatska (više na stranici: www.regionalni-razvoj.info).

spoznati posjetima drugim europskim zemljama i razmjenom iskustava sa svojim vršnjacima. Međutim, ta potreba neće biti zadovoljena u slučaju da velik broj mladih na prostoru Županije ili nije upoznato s brojnim programima mobilnosti koji im se nude, ili nemaju kapaciteta iskoristiti mogućnosti koje oni pružaju. Upravo zbog toga, mjera 3 nastoji institucionalizirati održiv sustav informiranja i podrške mladima s područja SMŽ-a koji će za cilj imati povećanja njihove mobilnosti prema regiji i zemljama EU-a.

Mjere i izvedbene aktivnosti

Mjera 1

Podržavati programe neformalnog obrazovanja mladih usmjerenih na učenje o Europskoj uniji i Vijeću Europe

Izvedbena aktivnosti:

1.1. Putem javnog natječaja podržavati najbolje programe neformalnog obrazovanja o Europskoj uniji i Vijeću Europe na području SMŽ-a

Nositelj: UO za prosvjetu, kulturu i šport

Rok provedbe: 2012. – 2015.

Iznos potreban za provedbu: godišnja baza od 80.000,00 kuna

1.2. Praćenje i vrednovanje učinaka programa i projekata, usavršavanje natječaja

Nositelj: UO za prosvjetu, kulturu i sport

Rok provedbe: 2012. – 2015.

Iznos potreban za provedbu: troškovi tekućih aktivnosti

Mjera 2

Izvedbene aktivnosti:

Potaknuti umrežavanje i suradnju organizacija mladih na razini NUTS 2 i susjednih prekograničnih regija

Podaktivnosti:

2.1. Organizirati seminar umrežavanja organizacija mladih s područja NUTS 2 regije

Nositelji: Centra za suradnju civilnog i javnog sektora, Vijeće mladih SMŽ, UO za prosvjetu, kulturu i šport, SIMORA

Rok provedbe: prva polovica 2014.

Iznos potreban za provedbu: 60.000,00 kuna

(ova sredstva se mogu osigurati dijelom i kroz zajedničku projektnu aplikaciju prema domaćim i međunarodnim donatorima)

2.2. Organizacija seminara/sastanka razvoja projektne suradnje (proizašle iz prethodne podaktivnosti)

Rok provedbe: druga polovica 2014.

Nositelji: Centar za suradnju civilnog i javnog sektora, Vijeće mladih SMŽ-a, UO za prosvjetu, kulturu i šport, SIMORA

Iznos potreban za provedbu: 40.000, 00 kuna

(ova sredstva se mogu osigurati dijelom i kroz zajedničku projektnu aplikaciju prema domaćim i međunarodnim donatorima)

2.3. Podrška razvoju projektnih prijedloga i inicijativa proizašlih iz procesa umrežavanja

Rok provedbe: 2015.

Nositelji: Centar za suradnju civilnog i javnog sektora, Vijeće mladih SMŽ-a, UO za prosvjetu, kulturu i šport, SIMORA

Iznos potreban za provedbu: troškovi tekućih aktivnosti

Mjera 3

Izvedbene aktivnosti

Razvoj sustava informiranja i podrške mladima o programima mobilnosti na regionalnoj i europskoj razini

3.1. Godišnja organizacija „Info dana“ o programima mobilnosti mladih na regionalnoj i europskoj razini u svim većim mjestima u SMŽ-u

Nositelji: UO za prosvjetu kulturu i šport, SIMORA, UO za upravljanje pristupnim fondovima i poticajnim sredstvima (kad se osnuje i Centar za suradnju javnog i civilnog sektora)

Rok provedbe: 2012. – 2015.

Iznos potreban za provedbu: 50.000,00 kuna godišnje

3.2. Pružanje edukacije i potpore organizacijama mladih i mladim osoba pri prijavljivanju projekata/inicijativa za fondove namijenjene mobilnosti mladih

Nositelji: SIMORA, UO za upravljanje pristupnim fondovima i poticajnim sredstvima, (kad se osnuje i Centar za suradnju javnog i civilnog sektora)

Rok provedbe: 2012. – 2015.

Iznos potreban za provedbu: troškovi tekućih aktivnosti

3.3. Praćenje, vrednovanje i unapređivanje sustava informiranja mladih o programima mobilnosti na regionalnoj i europskoj razini

Nositelji: svi uključeni

Rok provedbe: 2012. – 2015.

Iznos potreban za provedbu: troškovi tekućih aktivnosti

Popis literature

Knjige i istraživanja:

- 1) Bužinkić, Emina/Buković, Nikola: *Politika za mlade: hrvatska i europska praksa*, Mreža mladih Hrvatske, 2009;
- 2) Buković, Nikola i suradnici: *Istraživanje problema, potreba i društvenog položaja mladih: Mladi i poduzetnička kultura*, Mreža mladih Hrvatske, 2010;
- 3) Fitzgerald, Sandy i suradnici: *New Times, New Models: Investigating the internal governance models and external relations of independent cultural centres in times of change*, Pekarna magdalenske mreže, 2010;
- 4) Hadžibegović, Ajša i suradnici: *Co-management: How does it work*, Svi različiti, svi ravnopravni, 2009;
- 5) Sočo, Anamarija: *Mali rječnik pojmova politike za mlade i rada s mladima*, Mreža mladih Hrvatske, 2010;

Dokumenti:

- 1) Kodeks savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata (NN 140/2009.)
- 2) Mladi na djelu: Programski vodič, 2011.
- 3) Savjetovališta za reproduktivno zdravlje adolescenata, 2011.
- 4) Youth on the Move: An initiative to unleash the potential of young people to achieve smart, sustainable and inclusive growth in the European Union, COM (2010) 477 final
- 5) Zakon o savjetima mladih (NN 23/2007.)
- 6) Županijski program djelovanja za mlade 2005. – 2015.
- 7) Županijska razvojna strategija Sisačko-moslavačke županije 2011. – 2013.

Web stranice

- 1) www.mmh.hr;
- 2) www.simora.hr;
- 3) <http://ec.europa.eu/esf/>
- 4) www.smz.hr;

- 5) www.regionalni-razvoj.info;
- 6) www.pekarna.org
- 7) www.gimnazija-sisak.skole.hr